ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μάθημα: Οικιακή Οικονομία | Κεφάλαιο 2: Οικονομικά της Οικογένειας

Θέμα: Περιορισμένοι Πόροι vs Απεριόριστες Ανάγκες: Το Μεγάλο Οικονομικό Πρόβλημα

Στοιχείο	Περιγραφή
Τάξη	Α΄ Γυμνασίου
Διάρκεια	1 διδακτική ώρα - 45 λεπτά
Διδακτική ενότητα	Κεφάλαιο 2 - Οικονομικά της Οικογένειας
Κεντρικό ερώτημα	Πώς αποφασίζουν η κοινωνία και η οικογένεια τι θα παραχθεί και πώς θα κατανεμηθούν οι περιορισμένοι πόροι;

1. Μαθησιακά αποτελέσματα

- Να ορίζουν τους οικονομικούς πόρους/παραγωγικούς συντελεστές και να αναγνωρίζουν: έδαφος, εργασία, κεφάλαιο και επιχειρηματικότητα.
- Να εξηγούν γιατί οι ανθρώπινες ανάγκες και επιθυμίες υπερβαίνουν τους διαθέσιμους πόρους και να συνδέουν τη σπανιότητα με την ανάγκη επιλογής.
- Να αναγνωρίζουν τα τέσσερα βασικά οικονομικά ερωτήματα: τι θα παραχθεί, σε ποιες ποσότητες, με ποιον τρόπο και πώς θα κατανεμηθεί η παραγωγή.
- Να διακρίνουν τη δίκαιη από την αποτελεσματική κατανομή και να τεκμηριώνουν επιλογές με παραδείγματα.
- Να εξηγούν τον οικονομικό ρόλο της οικογένειας ως καταναλωτή και παραγωγού και να συνδέουν τις αποφάσεις της με το διαθέσιμο εισόδημα και τον χρόνο.
- Να χρησιμοποιούν βασικές έννοιες οικογενειακού προϋπολογισμού, κατανάλωσης, αποταμίευσης και κόστους ευκαιρίας σε απλά προβλήματα.

2. Διδακτική προσέγγιση και μέσα

Διδακτική προσέγγιση	Μέσα / υλικά
Μαθητοκεντρική διδασκαλία, ερωταποκρίσεις, ομαδοσυνεργατική μάθηση, επίλυση προβλήματος, σύνδεση με καθημερινές οικογενειακές αποφάσεις.	Παρουσίαση ΠΑΜΟΔ, σχολικό βιβλίο, φύλλο πληροφοριών, φύλλο αξιολόγησης, κάρτες σεναρίων, πίνακας/βιντεοπροβολέας.

3. Βασική βιβλιογραφία

- Οικιακή Οικονομία - Α΄ Γυμνασίου, Κεφάλαιο 2 «Οικονομικά της Οικογένειας», ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Barnett, S. (2018). The Scarcity of Resources and Unlimited Wants: How We Fulfill Unlimited Wants by Limited Resources. International Journal of Tax Economics and Management, 1(1), 59-66. https://doi.org/10.35935/tax/11.6659
- Hosany, A. R. S., & Hamilton, R. W. (2023). Family responses to resource scarcity. Journal of the Academy of Marketing Science, 51, 1351-1381. https://doi.org/10.1007/s11747-022-00882-7
- Straume, J., Jurs, P., Voronova, I., & Kulberga, I. (2026). Systematic Review of Economic Education, Financial Literacy, and Transversal Skills Development. Education Sciences, 16(3), 423. https://doi.org/10.3390/educsci16030423

4. Πορεία διδασκαλίας

Φάση	Χρόνος	Ενέργειες εκπαιδευτικού και μαθητών
Α. Προετοιμασία - ενεργοποίηση	3΄	Ερώτημα εκκίνησης: «Αν μια οικογένεια έχει 50 € και χρειάζεται τρόφιμα, μετακίνηση και ψυχαγωγία, μπορεί να τα αποκτήσει όλα;». Καταγράφονται οι πρώτες ιδέες για ανάγκες, πόρους και επιλογές.
Β. Παρουσίαση βασικών εννοιών	18΄	Με τη βοήθεια της παρουσίασης και του φύλλου πληροφοριών παρουσιάζονται οι τέσσερις παραγωγικοί συντελεστές, η σπανιότητα, τα τέσσερα οικονομικά ερωτήματα, η δίκαιη/αποτελεσματική κατανομή, ο οικονομικός ρόλος της οικογένειας και ο προϋπολογισμός. Χρησιμοποιούνται σύντομα καθημερινά παραδείγματα.
Γ. Εφαρμογή σε ομάδες	15΄	Οι μαθητές εργάζονται σε κάρτες σεναρίων. Εντοπίζουν περιορισμένους πόρους και ανάγκες, επιλέγουν προτεραιότητες, απαντούν στα οικονομικά ερωτήματα και αιτιολογούν αν η λύση τους είναι δίκαιη και/ή αποτελεσματική.
Δ. Αξιολόγηση	5΄	Ατομική συμπλήρωση του αυτοτελούς Φύλλου Αξιολόγησης. Ακολουθεί σύντομη συζήτηση των ορθών απαντήσεων.
Ε. Ανακεφαλαίωση	2΄	Οι μαθητές ολοκληρώνουν προφορικά τις προτάσεις: «Η σπανιότητα υπάρχει επειδή…», «Η οικογένεια επιλέγει επειδή…», «Αποτελεσματική κατανομή σημαίνει…».
ΣΤ. Ανάθεση εργασίας	2΄	Σύντομο κείμενο 150-200 λέξεων για μία οικογενειακή επιλογή υπό περιορισμένο εισόδημα ή χρόνο, με αναφορά στην εναλλακτική που εγκαταλείφθηκε (κόστος ευκαιρίας).

5. Κάρτες σεναρίων για την εφαρμογή

Σενάριο	Δεδομένα
Οικογένεια	Μηνιαίο διαθέσιμο ποσό 300 € για έκτακτες δαπάνες. Χρειάζονται επισκευή ψυγείου (220 €), σχολικά είδη (90 €) και μία οικογενειακή έξοδο (70 €).
Σχολείο	Διαθέσιμος προϋπολογισμός 1.000 €. Προτάσεις: 8 νέοι υπολογιστές, ανανέωση βιβλιοθήκης, σκίαση της αυλής. Δεν επαρκεί για όλα.
Μικρή αγροτική μονάδα	Υπάρχουν περιορισμένη γη, 2 εργαζόμενοι και ένα μηχάνημα. Πρέπει να επιλεγεί ποια προϊόντα και σε ποιες ποσότητες θα παραχθούν.

Ερωτήματα ομάδας: (α) Ποιοι πόροι είναι περιορισμένοι; (β) Ποιες ανάγκες/επιθυμίες ανταγωνίζονται μεταξύ τους; (γ) Τι επιλέγετε και τι εγκαταλείπετε; (δ) Ποιο από τα τέσσερα οικονομικά ερωτήματα απαντάτε; (ε) Η λύση σας είναι περισσότερο δίκαιη, αποτελεσματική ή και τα δύο; Αιτιολογήστε.

6. Διαμορφωτική αξιολόγηση - ενδεικτικά κριτήρια

- Ορθή χρήση των εννοιών «πόρος», «ανάγκη», «σπανιότητα», «παραγωγικός συντελεστής».
- Ικανότητα ιεράρχησης αναγκών και αιτιολόγησης μιας επιλογής.
- Διάκριση δίκαιης και αποτελεσματικής κατανομής χωρίς να θεωρείται ότι είναι πάντα ταυτόσημες.
- Σύνδεση οικονομικής απόφασης με οικογενειακό εισόδημα, χρόνο και κόστος ευκαιρίας.